

Наукове обґрунтування рівноваги в природі

Наукова праця академіка НААН Б.Я. Панасюка* – це помітний науковий доробок у сфері розуміння тисячолітніх процесів зміни кліматичної системи планети Земля та їх впливу на людину і економіку.

В 11 розділах, побудованих за принципом диференційованого підходу до висвітлення теми як єдиного взаємозв'язаного цілого, автор із застосуванням філософського й аналітичного підходу висвітлив багатогранно і комплексно всі компоненти, за допомогою яких можна чітко уявити про функціонування Всесвіту, існування людини та живої речовини, сучасні природні процеси на нашій планеті, історичні аспекти кліматичних змін і їх вплив на людину й економіку. При цьому в кожному розділі простежується авторська думка щодо розуміння невідомого, «таємниці таємниць» – появи людини, призначення її на Землі, розуміння новітніх природних процесів тощо. Такий підхід є цікавим і з позиції космології, кліматології, екологічної науки та її законів, інших природничих наук пізнання навколишнього середовища, історії його існування й розвитку.

У пропонованому виданні розглядаються фундаментальні філософсько-наукові проблеми, які турбують людство: кліматичні зміни, залежність живої природи і людини від кліматичних процесів, залежність соціально-економічної динаміки від природних ресурсів і кліматичних змін.

Проблема кліматичної динаміки розглядається в контексті геологічної історії планети Земля як складової Всесвіту, нашої Галактики і Сонячної системи. На багатьох прикладах минулого і сучасного автор переконує, що наша планета знаходиться на геологічному історичному шляху до похолодання, окремі ж країни, залежно від руху вісі Землі, можуть переходити в теплі чи холодні пояси планети.

Проблема залежності людини, як усієї живої природи, від кліматичних змін розглядається під кутом зору, що всі види живої природи росли-

ного і тваринного світу є проявом форми живої речовини, які з'явилися на нашій планеті в певний визначений природою період, за певних кліматичних умов, з чітко визначеними функціями. Дослідник вважає, що такий період у геологічній історії нашої планети був не єдиним. У сучасний період розвитку людської цивілізації автор дотримується думки про настання ери пізнання і вдосконалення.

Проблема залежності економіки від природних ресурсів і клімату розглядається в таких напрямках: перший – ресурси планети Земля здатні нагодувати понад 8 млрд осіб; другий – настала епоха, коли людство має дотримувати рівноваги між можливостями природи і потребами людини; третій – кризові явища, які охопили всі країни світу, є наслідком не фінансово-кредитних чи економічних негараздів, а порушенням рівноваги між можливостями природи і надмірними потребами людини.

Загалом робота підготовлена на високому науково-дослідному рівні з використанням сучасної методології розгляду та наведенням численних прикладів для підтвердження теоретичних положень, вивчено значний обсяг наукового надбання вітчизняних і зарубіжних учених, в яких відображено здобутки сучасної зарубіжної й вітчизняної наукової думки з досліджуваних питань.

Наробки автора в подальшому можуть стати у нагоді для пізнання новітніх природних явищ, у т.ч. змін клімату, розроблення загальнопланетарної стратегії існування й розвитку нашої планети і людської цивілізації та ін. Дане видання може бути корисним широкому колу читачів, фахівцям – екологам і економістам за спеціальністю природокористування, які займаються питаннями використання й охорони природних ресурсів, ученим, молодим науковцям, викладачам і студентам вищих навчальних закладів різних профілів, усім, хто цікавиться цією проблематикою.

**О.І. ФУРДИЧКО, доктор економічних наук,
професор, академік НААН,
директор Інституту агроекології і природокористування НААН**

* * *

---

* Панасюк Б.Я. Клімат. Економіка. Людина [наук. вид.] / Б.Я. Панасюк. – Ніжин: ТОВ «В-во «Аспект-Поліграф», 2015. – 356 с.